SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 36/2012-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. januára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., B., zastúpenej advokátkou JUDr. D. S., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/134/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M.K. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. decembra 2011 doručená sťažnosť M. K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/134/2009.

2. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že *„... 08. 04. 2009 podala na Okresný súd Piešťany vyporiadanie BSM proti bývalému manželovi... V tejto veci Okresný súd... doteraz nevytýčil pojednávanie, a to napriek tomu, že som súd žiadala o vytýčenie termínu pojednávania podaním zo dňa 18. 09. 2009 a opätovne podaním zo dňa 10. 06. 2010... K dnešnému dňu, teda po viac ako dva a pol roku, súd vo veci nezačal konať... V dôsledku toho nemôžem v primeranom čase po rozvode manželstva zabezpečiť sebe a synovi, ktorý mi bol na čas po rozvode zverený do mojej osobnej starostlivosti, vlastné samostatné bývanie a som odkázaná na pomoc a ústretovosť rodičov... So sťažnosťou na prieťahy v konaní som sa na predsedníčku Okresného súdu Piešťany neobracala, pretože je všeobecne známe, že Okresný súd Piešťany je dlhodobo nedostatočne personálne obsadený a má veľký nápad nových vecí, ako aj veľký počet starých nerozhodnutých vecí, na čo poukazuje pri vybavovaní sťažností na prieťahy v konaní.“.*

3. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo M. K., sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod spisovou značkou 7 C/134/2009 porušené bolo.

2. Sťažovateľke M. K. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3 319,00 €, ktoré je Okresný súd Piešťany povinný sťažovateľke vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Sťažovateľke M. K. priznáva náhrada trov právneho zastúpenia vo výške 314,18 €..., ktoré je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť advokátke JUDr. D. S. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

4. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie. Návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

7. Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním, a to vzhľadom na situáciu, že sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom nepreukázala doručenie sťažnosti predsedovi okresného súdu proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

8. Podľa § 62 ods. 1 zákona o súdoch sťažnosť môže podať účastník konania alebo strana v konaní. Sťažnosť na postup súdu môže smerovať proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov alebo porušovaniu zásad dôstojnosti súdneho konania sudcami, súdnymi úradníkmi alebo zamestnancami súdu, ktorí plnia úlohy pri výkone súdnictva.

9. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prieťahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

10. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde); takéto dôvody ústavný súd v okolnostiach danej veci nezistil. Priložené listy sťažovateľky z 11. septembra 2009 a 10. júna 2010 nemožno považovať za kvalifikovanú sťažnosť na prieťahy v súdnom konaní, a to už len z toho dôvodu, že nie sú adresované predsedovi okresného súdu. Ústavný súd preto nevzhliadol v takto uvádzanom dôvod hodný osobitného zreteľa. V konečnom dôsledku samotná sťažovateľka v sťažnosti priznala, že nevyužila právne prostriedky, ktoré jej zákon dáva na odstránenie prieťahov v konaní, keď výslovne uviedla, že *„... sťažnosťou na prieťahy v konaní som sa na predsedníčku Okresného súdu neobracala...“* (bližšie pozri bod 2).

11. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prieťahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prieťahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prieťahov a ustanovuje za také prieťahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobné konzekvencie vyplývajú aj z ustanovenia § 64 a § 66 zákona o súdoch.

12. Ústavný súd opakovane vyslovil, že podanie sťažnosti na prieťahy podľa § 62 ods. 1 zákona o súdoch považuje za vyčerpanie účinného prostriedku nápravy v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde len v tom prípade, ak sťažovateľ podaním sťažnosti poskytne príslušnému súdu dostatočný priestor na prijatie opatrení pre účely nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného jeho nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

13. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

14. Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2012